

28 Cdo 1240/2017

Kvitance je důležitou listinou, kterou lze doložit, že dluh byl splněn; není však nezvratným důkazem o splnění a s jejím vystavením zákon nespojuje žádnou fikci ani právní domněnku o zaplacení, které by přesouvaly důkazní břemeno toho, kdo tvrdí poskytnutí plnění, na protistranu.

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Krause a soudců JUDr. Jana Eliáše, Ph.D., a Mgr. Miloše Póla ve věci žalobce V. J., zastoupeného Mgr. Radkem Vondráčkem, advokátem se sídlem v Kroměříži, Masarykovo náměstí 128/3, proti žalovanému Z. O., zastoupenému městem Otrokovice jako opatrovníkem, v řízení zastoupenému JUDr. Josefem Čejkou, advokátem se sídlem v Otrokovicích, nám. 3. května 1606, o zaplacení 535 606,50 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 40 C 162/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně, pobočky ve Zlíně, ze dne 20. září 2016, č. j. 60 Co 499/2015-377, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

(dle [§ 243f odst. 3](#) o. s. ř.)

Shora označeným rozsudkem Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, potvrdil rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 27. července 2015, č. j. 40 C 162/2009-264, v části, již tento soud uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 15 402 Kč (výrok I rozsudku odvolacího soudu), zatímco v části, již bylo žalobě vyhověno i co do částky 450 000 Kč, rozsudek změnil tak, že se v uvedeném rozsahu žaloba zamítá (výrok II); přitom rozhodl i o náhradě nákladů řízení (výroky III, IV a V).

Proti výroku pod bodem II, jímž byla změnou rozsudku soudu prvního stupně zamítnuta žaloba co do částky 450 000 Kč, a na něm závislým nákladovým výroky III a IV podal žalobce dovolání.

Podané dovolání Nejvyšší soud odmítl podle ustanovení [§ 243c odst. 1](#) věty první, odst. 2 zákona č. [99/1963 Sb.](#), občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť není přípustné; rozhodl tak proto, že dovoláním napadené rozhodnutí nepatří do okruhu rozhodnutí (usnesení) vypočtených v ustanovení [§ 238a](#) o. s. ř. a přípustnost dovolání proti němu nezakládá ani ustanovení [§ 237](#) o. s. ř., jelikož napadené rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se končí odvolací řízení, nezávisí na řešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, a nejde ani o případ, kdy by dovolacím soudem vyřešená právní otázka měla být posouzena jinak.

Rozsudek odvolacího soudu, v dovoláním dotčeném rozsahu, spočívá na závěru, že žalobce neprokázal, že žalovanému v souvislosti s účastníky uzavřenou kupní smlouvou (jež byla pro duševní poruchu žalovaného již dříve shledána neplatnou; [§ 38 odst. 2](#) zákona č. [40/1964 Sb.](#), občanský zákoník, ve znění platném a účinném do 31. 12. 2013; dále jen „obč. zák.“) poskytl žalovanému částku 450 000 Kč, což je skutkové zjištění – výsledek celkového hodnocení provedených důkazních prostředků, včetně dovolatelem akcentované kvitance o zaplacení kupní ceny (co do pravdivosti obsahu této listiny však dalšími důkazními prostředky účinně zpochybněné), kdy při hodnocení důkazů odvolací soud postupoval v souladu se zásadami vyjádřenými v ustanovení ([§ 132](#) o. s. ř.).

Ustálené rozhodovací praxi odvolacího soudu se odvolací soud nezpronevěřil ani při řešení procesní otázky důkazní povinnosti (důkazního břemene) účastníků ve sporu. Potřebnost, tedy okruh rozhodujících skutečností, je určována hypotézou hmotněprávní normy, která upravuje sporný právní poměr účastníků. Důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 1997, sp. zn. [2 Cdon 257/97](#), publikovaný v časopise Právní rozhledy č. 7, ročník 1998, str. 372). V případech, kdy účastník popře pravost, resp. správnost soukromé listiny, pak účastníka, který tuto listinu předložil k důkazu, stíhá důkazní povinnost (břemeno důkazní); tento účastník tedy nese procesně nepříznivé následky toho, že se v řízení nepodaří prokázat pravost či správnost soukromé listiny (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. [3 Cdon 1031/96](#), uveřejněný v časopise Soudní judikatura, č. 22, ročník 1997; dále např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. [22 Cdo 2670/98](#), ze dne 29. 6. 2006, sp. zn. [33 Odo 988/2004](#), nebo ze dne 20. 1. 2009, sp. zn. [23 Odo 1722/2006](#)).

Kvitance (potvrzení věřitele o plnění; [§ 569](#) obč. zák.) je pak jedním z důkazů, které mohou vést ke skutkovému závěru o uhrazení částky věřiteli, přičemž však i tento důkaz hodnotí soud podle zásady volného hodnocení důkazů (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. [22 Cdo 2670/98](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sp.

zn. [33 Cdo 2024/2013](#) – ústavní stížnost proti němu podanou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 2488/14), tedy podle své úvahy, a to jak jednotlivě tak ve vzájemné souvislosti s ostatními důkazy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci ([§ 132](#) o. s. ř.). Kvitance je dozajista důležitou listinou, kterou lze doložit, že dluh byl splněn; není však nezvratným důkazem o splnění a s jejím vystavením zákon nespojuje žádnou fikci ani právní domněnku o zaplacení, které by přesouvaly důkazní břemeno toho, kdo tvrdí poskytnutí plnění, na protistranu (k tomu srovnej též výklad k [§ 569](#) zákona č. [40/1964 Sb.](#) občanského zákoníku – Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M., a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2009, s. 1671 – 1672). Na hodnocení správnosti (pravdivosti) kvitance v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů zde nemění ničeho ani úřední ověření podpisu, tedy tzv. legalizační doložka, na kterou dovolatel též poukazuje, jež je veřejnou listinou osvědčující toliko pravost podpisu [srov. [§ 74 odst. 1](#) a [§ 6](#) zákona č. [358/1992 Sb.](#), o notářích a jejich činnosti (notářský řád) a [§ 10 odst. 1](#) a [§ 134](#) o. s. ř.], která však v projednávané věci zpochybněna nebyla.

S rozhodovací praxí, na kterou dovolatel poukazuje a dle níž samotné popření pravdivosti kvitance věřitelem nemá za následek vznik důkazní povinnosti dlužníka ohledně pravdivosti kvitance (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. [22 Cdo 2670/98](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. [30 Cdo 1228/2012](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2012, sp. zn. [33 Cdo 2547/2011](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. [33 Cdo 2992/2013](#)), je napadené rozhodnutí odvolacího soudu bezesporu také konformní. Dovolatelem předestřena rozhodovací praxe se týká situací, v nichž byla pravdivost kvitance popřena pouhým tvrzením věřitele (žalovaného), což podle rozhodovací praxe nepostačuje, neboť ten, kdo popírá pravdivost kvitance, musí pro svoje tvrzení nabídnout také důkazy, které pak soud spolu s ostatními důkazy včetně sporné listiny vyhodnotí podle zásady volného hodnocení důkazů. Naproti tomu ve věci nyní projednávané odvolací soud závěr o nepravdivosti (nesprávnosti) kvitance nezaložil toliko na tvrzení žalovaného popírající správnost kvitance, nýbrž právě na celkovém hodnocení důkazů dle zásad vyjádřených v [§ 132](#) o. s. ř., zahrnujícím i další provedené důkazy – v prvé řadě znalecký posudek o duševním stavu žalovaného v době vydání potvrzení (a uzavření smlouvy, již bylo potvrzení, ač obsahově oddělitelnou, součástí; srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2008, sp. zn. [22 Cdo 4172/2007](#)), dále pak např. i výpovědi obou účastníků, konfrontované s obsahem dalších svědeckých výpovědí.

V návaznosti na bezpečné zjištění o existenci duševní poruchy žalovaného v rozhodné době a jejím vlivu na schopnost žalovaného posoudit následky svého jednání a ovládnout jej (kdy soud primárně vycházel z odborných závěrů znaleckého posudku, jež ovšem – způsobem předvídaným v [§ 132](#) o. s. ř. – hodnotil i ve spojitosti s dalšími důkazními prostředky; i v tomto směru jde pak o závěr skutkový) nemůže být napadený rozsudek v rozporu ani s rozhodovací praxí odvolacího soudu v otázce tzv. důkazního standardu při prokazování (ne)platnosti právních úkonů (právního jednání) osob jednajících v duševní poruše (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 821/2015](#)), tím méně pak s dovolatelem odkazovaným nálezem Ústavního soudu ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. I. ÚS 173/13, jež za jistých okolností stanoví i limity nižší, přičemž v nyní posuzované věci – dle skutkových závěrů odvolacího soudu – jde o stav praktické jistoty, tedy překračující i Ústavním soudem v nálezu formulovaný požadavek na dosažení „vysoké míry pravděpodobnosti“ prokázání, že osoba jednala v duševní poruše, která ji v daný moment činila neschopnou právně jednat.

Přestože pak žalobce v dovolání výslovně uvádí, že napadá rozsudek odvolacího soudu také v nákladových výrocích III a IV, tak ve vztahu k nim již žádnou argumentaci – natož tu, jež by se vázala k obligatorním náležitostem dovolání podle [§ 241a odst. 2](#) o. s. ř. – nevznáší.

O nákladech dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení [§ 243c odst. 3](#), [§ 224 odst. 1](#) a [§ 146 odst. 3](#) o. s. ř. v situaci, kdy žalovanému, jenž by měl na náhradu nákladů dovolacího řízení jinak zásadně právo, v dovolacím řízení náklady nevznikly.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (od 1. ledna 2014) se pak podává z článku II. bodu 2 zákona č. [293/2013 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [99/1963 Sb.](#), občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Shora citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu – vydaná po 1. lednu 2001 – jsou dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 26. září 2017

Mgr. Petr Kraus předseda senátu